



Brugerundersøgelse af dagtilbudsområdet i SUF-regi

**Kvalitative indsigter baseret på fokusgrupper
og dybdeinterview**

Interviewperiode:

Januar 2009

Projektnr.:

56 176

Kunde:

Københavns Kommune

Rapporteringsmåned:

Januar/februar 2009

Rapport udarbejdet af:

Senior Research Executives:

Citta Nemanni og

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	3
1.1 Formål	3
1.2 Undersøgelsesdesign	4
2. KONKLUSION – MODERNISERING AF KØBENHAVNS KOMMUNES DAGTILBUD	6
3. HOVEDRESULTATER	10
3.1 Interviewpersonernes foretrukne aktiviteter	10
3.2 Kortlægning af interviewpersonernes sociale relationer	14
3.3 Kendskab og interesse for at bruge Københavns Kommunes dagtilbud....	15
3.4 Motiver og barrierer i forhold til Københavns Kommunes dagtilbud	19
3.5 Identificerede behov og målgrupper i forhold til Københavns Kommunes nuværende dagtilbud	20
APPENDIX	21
Respondentoversigt	
Spørgerammeflow	
Metodisk Bilag	

1. INDLEDNING

1.1 Formål

Københavns Kommune (Aktivitetsområdet i SUF-regi) ønsker en dybdegående og nuanceret indsigt i de ældres (65+) interesse for og holdninger til kommunens dagtilbud til ældre med henblik på at sikre, at aktiviteterne er i overensstemmelse med de behov, ønsker og interesser som borgerne 65+ har.

De centrale spørgsmål, som nærværende undersøgelsen belyser, er:

1. Hvordan kan Københavns Kommunes tilbud om aktiviteter moderniseres med henblik på at sikre tilfredshed blandt brugerne samt tiltrække nye brugere
2. Hvilke aktiviteter foretrækker de ældre 65+?
3. Hvilket kendskab har de ældre til Københavns Kommunes tilbud om aktiviteter?
4. Hvordan er tilfredsheden med kommunens tilbud om aktiviteter til ældre?
5. Hvilke motiver og barrierer eksisterer der over for kommunens tilbud?
6. Hvordan er holdningen til Københavns Kommunes aktivitetstilbud?

1.2 Undersøgelhedsdesign

Målgrupper	Screeningskriterier (vejledende)
1. Nuværende brugere af dagtilbud	<ul style="list-style-type: none"> • Anvender aktivt lokalområdets dagtilbud • + 65 år • Modtager max 10 timers hjemmehjælp pr. uge • Tilstræbt fordeling ml. mænd og kvinder • Tilstræbt fordeling ml. forskellige lokalområder • Tilstræbt fordeling ml. enlige og samboende • OBS: 5 dybdeinterview foretages on location i respondentens hjem – fokusgrupper afvikles hos TNS Gallup
2. Modtagere af hjælp fra kommunen	<ul style="list-style-type: none"> • Anvender ikke lokalområdets dagtilbud • + 65 år • Modtager max 10 timers hjemmehjælp pr. uge • Tilstræbt fordeling ml. mænd og kvinder • Tilstræbt fordeling ml. forskellige lokalområder • Tilstræbt fordeling ml. enlige og samboende • OBS: 5 dybdeinterviews foretages i respondentens hjem -fokusgrupper afvikles hos TNS Gallup
3. Potentielle brugere af dagtilbud (modtager ikke hjælp fra kommunen)	<ul style="list-style-type: none"> • Ressourcestærke ældre, der ikke modtager hjælp fra SUF • + 65 år • Tilstræbt fordeling ml. mænd og kvinder • Tilstræbt fordeling ml. enlige og samboende • OBS: fokusgrupper afvikles hos TNS Gallup

Feltarbejdet – 6 fokusgrupper og 10 dybdeinterview blev gennemført i uge 4 og 5 2009 i København.

Fokusgrupperne fungerede med et stort engagement fra de ældre. Der var en del sygdom i de første grupper, hvorfor disse generelt havde færre deltagere end de sidste grupper. Det skal understreges, at det er TNS Gallups vurdering, at dette ikke har indflydelse på kvaliteten af undersøgelsen. Helt konkret så fordelingen ud som følger:

1. Nuværende brugere af dagtilbud: 6 kvinder og 5 mænd
2. Modtagere af hjælp fra kommunen: 6 kvinder og 8 mænd
3. Potentielle brugere af kommunens tilbud: 10 kvinder og 8 mænd.

De 10 dybdeinterview er udført som supplement til fokusgrupperne med henblik på at dykke yderligere ned i de ældres barrierer i forhold til Københavns Kommunes nuværende dagtilbud samt at belyse mere personlige problemstillinger som de ældres selvvalgte helbred og sociale relationer. Der er således blevet udført følgende interview:

1. Nuværende brugere af dagtilbud: i alt 4 interview – 2 mænd og 2 kvinder
2. Modtagere af hjælp fra kommunen: i alt 6 interview – 4 mænd og 2 kvinder

Uddybende information om respondenterne samt spørgestrukturen i såvel fokusgrupper som dybdeinterview ses i vedlagte appendiks.

Nærværende rapport er således en fælles samskrivning baseret på de indsigter de to metodiske tilgange, fokusgrupper og dybdeinterview, har frembragt. Den grundlæggende idé bag at anvende netop disse to metodiske tilgange har været at sikre et så præcist og nuanceret indblik i problemstillingen som muligt ved at trække på fokusgruppens styrker til at idégenerere via gruppedynamik og dybdeinterviewets muligheder for at få den enkelte til at italesætte emner af mere privat karakter.

Projektteam:

Qualitative Senior Research Executive, cand. psych Thomas Rosenberg Sørensen gennemførte dybdeinterview og deltog i rapportskrivningen.

Qualitative Senior Research Executive, HD(A) Gitte Nomanni gennemførte fokusgrupper og deltog i rapportskrivningen.

Underdirektør Camilla Kann Fjeldsøe varetog projektledelsen.

2. konklusion – modernisering af københavns kommunes DAGtilbud

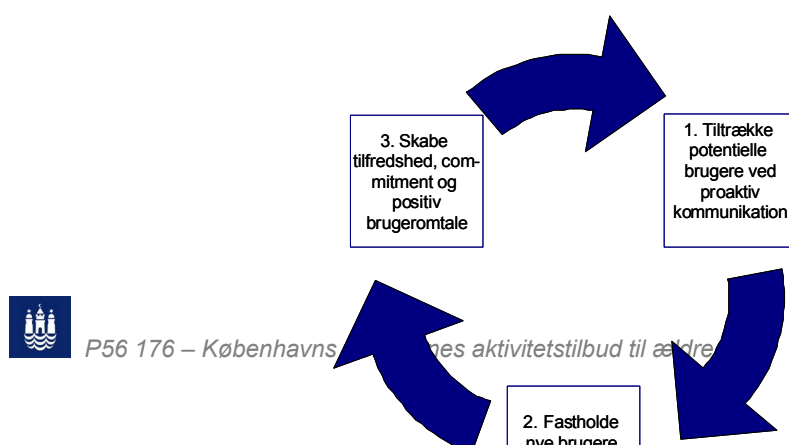
Undersøgelsen viser, at interviewpersonerne generelt har mange aktiviteter - tilpasset deres helbredsmæssige tilstand. Aktiviteterne varierer meget, men hovedoverskrifterne er;

socialisering, ny viden/følge med tiden, motion og oplevelser. Aktiviteterne bidrager til de ældres oplevede livskvalitet, glæde ved livet og velvære.

Kendskabet til Københavns Kommunes dagtilbud er sporadisk. Det er holdningen, at det primært bruges af personer med helbredsproblemer, og at aktiviteterne er tilpasset ”de meget ældre og resourcesvage”.

Interviewpersonerne i undersøgelsen kan se flere fordele ved at bruge kommunens tilbud, bl.a. er det billigere samt lokalt, og der ses mange forslag til, hvordan Københavns Kommune kunne styrke deres aktiviteter, så man kommer i gang med at bruge dem, vedbliver med at bruge dem og bliver tilfredse med at bruge dem.

Nedenstående figur viser et optimalt forløb for Københavns Kommunes dagtilbud:



Tiltrække nye brugere til Københavns Kommunes aktiviteter:

- Optimere "brochuren", så den er mere dynamisk, farverig og stemningsorienteret. Man skal kunne identificere sig med kommunikationen for at sikre den fornødne opmærksomhed. Væsentlige styrker i forhold til lignende tilbud i markedet er; prisen og at det er lokalt placeret.
- Invitere de ældre til personligt at møde op og høre om aktiviteter for ældre. Ligesom når nybagte mødre inviteres til mødregruppe. Det legaliserer det og sætter skub i deres brug. Det appellerer til såvel de skeptiske samt de tilbageholdende.
- Systematisere en mere proaktiv rolle for hjemmehjælpen, så hun kan hverve potentielle brugere.

Fastholde nye brugere til Københavns Kommunes dagtilbud:

- Etablere en slags "mentorkorps" for nye brugere, så integreringen i aktivitetscentret bliver så positiv som muligt.
- Identificere "mentalt friske" brugere til at være "mentorer" – alternativt rekruttere frivillige hjælpere.

Skabe tilfredshed, commitment og positiv brugeromtale:

- **Aktivitetstilbud:** Den største udfordring er at kunne tilpasse aktiviteterne til de forskellige behov som brugere og potentielle brugere har. Vi har i undersøgelsen identificeret 4 forskellige typer behovssegmenter og beskrevet den type aktiviteter, der appellerer til dem.

Traditionelle

Håndarbejde
Hyggesnak
Bowling
Kortspil
Træsløjd
Fiskeri
Line dance
Sang efter højskole-sangbogen
Banko

Moderne

Make-up kurser
Tøj til ældre
Vinsmagning
Tai-chi
Fitness
Avanceret mad
Dans "Vild med dans"
Sang "All Stars, Stemmer i opgangen"
Økonomi "Investering"
Fredagsbar

Kulturelle

Rejser
Koncerter
Udflugter
Underholdning i aktivitetsscentret
Højskoleophold
Teater

De videnssøgende

Foredrag
Fortællinger
Sprogundervisning
Diskussioner (tematiseret)
Computer – "skal kunne følge med børnebørnene"
Læseklub
Mobil telefon

Tendensen er, at interviewpersonerne i højere og højere grad "ønsker at følge med tiden" – hvilket betyder at de bevæger sig fra de traditionelle til de mere moderne og videnssøgende behov. De er vokset op i informations- og videnssamfundet med stor

fokus på sundhed, hvilket de sætter pris på at forsætte med i den 3. alder. Det tilfører en høj identitetsværdi for interviewpersonerne at signalere, at de "ikke er gået i stå".

Der kan ikke sættes størrelser på de 4 segmenter. Men undersøgelsen viser, at Københavns Kommunes dagtilbud mest forbindes med de "traditionelle" og i mindre grad med de "kulturelle" og "videnssøgende".

- **Miljøet i aktivitetscentret:** Interviewpersonerne ønsker et pænt og nydeligt sted, hvor der ikke ryges. Mobning og for meget klikedannelser skal elimineres. Stemningen skal være positiv og let i modsætning til sygdomspræget og tung.
- **Personalet** skal respektere de ældre som voksne individer: *"Vi har udtjent vores værnepligt – nu vil vi ikke bare lyste mere og tales ned til"*.
- **Fleksibilitet:** Større valgfrihed i forhold til de tidspunkter man ønsker at komme til aktiviteterne. I dag er mange ting koncentreret om "morgenen/formiddagen", hvor mange også gerne vil have muligheden for eftermiddagsaktiviteter.
- **Pålidelighed:** Transport til det aftalte tidspunkt.

3. hovedresultater

3.1 Interviewpersonernes foretrukne aktiviteter

De ældres hverdag med aktiviteter:

Generelt viser undersøgelsen, at interviewpersonerne har mange aktiviteter i løbet af en uge. Der er et udtalt behov for at have "et program" for dagen. Gerne med minimum en aktivitet. Dagen giver mening og det glæder interviewpersonerne, at de har "noget at stå op til". Der er en stor bevidsthed om, at man som ældre ikke ønsker sig selv set i en situation, hvor man "keder sig", er ensom eller falder lidt hen som en "ældre" hjælpeløs. Men man vil til gengæld meget gerne nyde de fordele der er ved ikke at være på arbejdsmarkedet mere. Nemlig at kunne sove længe, nyde morgenkaffe i længere tid og nusse rundt og gøre ting langsommere end man gjorde dengang.

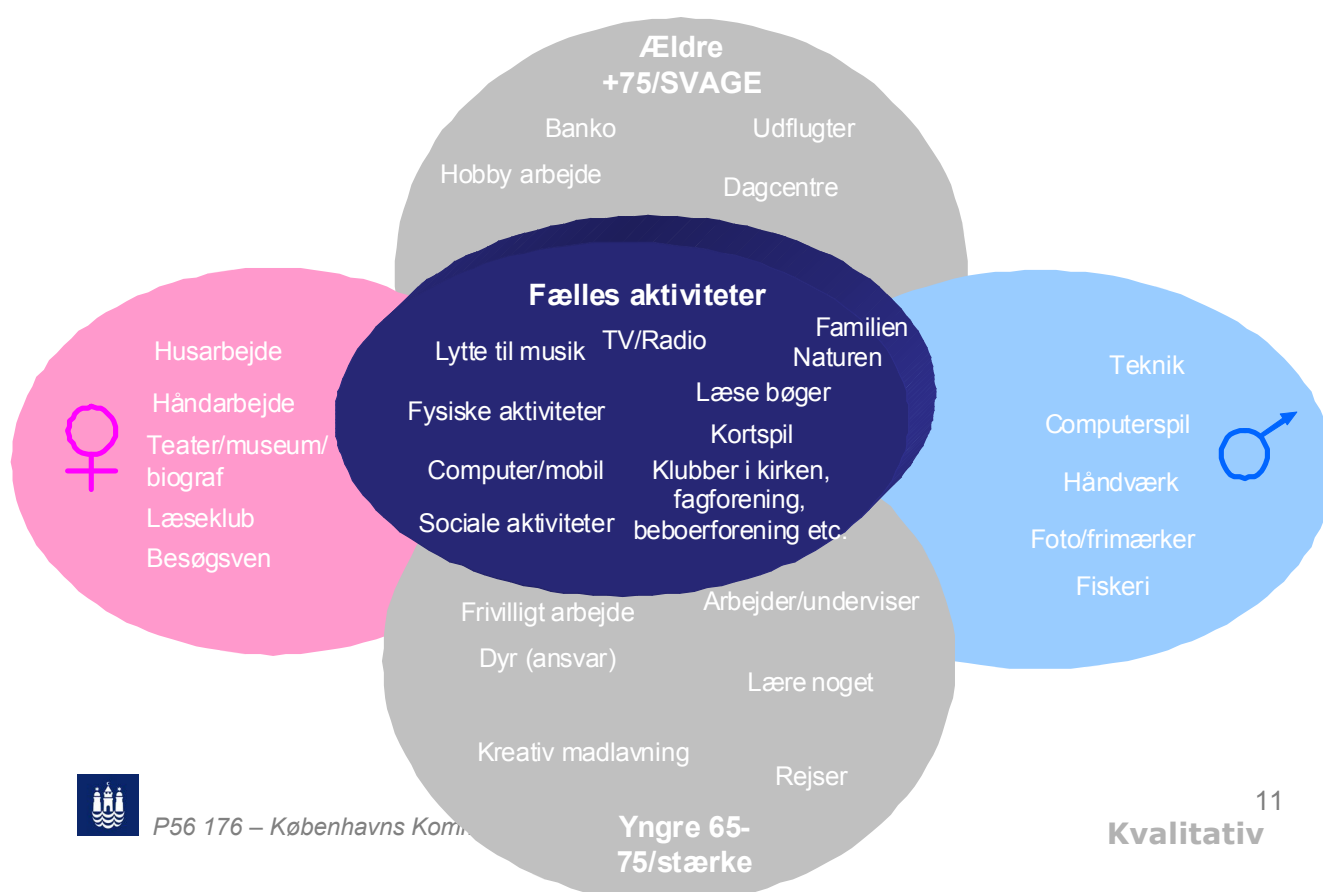
Omfanget af aktiviteter samt typen af aktiviteter som 65+ borgere involverer sig i, er meget påvirket af deres tro på egen fysisk og psykisk formåen. De personer i undersøgelsen, som har et psykisk eller et fysisk handicap holder sig meget til de

aktiviteter, som de er fortrolige med og trygge ved at udføre, medens de yngre og mere friske ældre i højere grad gerne vil udfordres på aktiviteter, gerne med ny indlæring for øje.

Fælles for de tre informantgrupper er, at aktiviteterne er indgangen til at få opfyldt behovet for at socialisere med andre. Det er i udpræget grad de enlige, der har et stort behov for socialisering, men også mange par giver udtryk for en forøget livskvalitet, når man sammen eller hver for sig er sammen med andre, hvor man får nye input, hygger sig og griner. Det giver både den enlige og parrene en mere positiv hverdag.

Den yngre del af målgruppen 65-75 år – ”de ny ældre” identificerer sig ikke med ”de ældre”, og ønsker heller ikke at blive kategoriseret som sådan. Mange føler sig fysisk og psykisk stærke, og ønsker at være en del af de aktiviteter eller tilbud, som også henvender sig til de midaldrende og de yngre. De ønsker med andre ord ikke at isolere sig bag aktiviteter, der ”kun” henvender sig til ældre.

Fig. 1 – De ældres foretrukne aktiviteter



Kvinderne vælger generelt mere udadvendte sociale aktiviteter, hvis helbredet tillader det, medens mændene er mere indadvendte i deres aktivitetsadfærd. Kvinderne er gode og hurtige til at få etableret små grupper, som man ser med jævne mellemrum. Det væsentlige formål er at socialisere, men der må gerne være yderligere værdi i samværet i form af kulturelle oplevelser, så man også lærer noget.

Mange mænd er mere alene med deres aktiviteter. Dette gælder både for udendørs og indendørs aktiviteter. I de tilfælde, hvor der er en partner, er manden oftest sammen med sin partner eller den nærmeste familie. Kvinder er mere aktive i forhold til at få etableret kontakt med ligesindede kvinder. Mændene har samme behov for at komme ud, men de skal opfordres og skubbes lidt mere. Med andre ord kan man sige at der viser sig en tendens til at de kvindelige interviewpersoner i undersøgelsen i udgangspunktet er socialt orienteret, og at aktiviteterne mere fungerer som en ramme for at udfolde denne socialisering, hvorimod de mandlige interviewpersoner sætter aktiviteterne i centrum, og som en afledt effekt af disse oplever et fællesskab og muligheden for at socialisere.

Aktiviteters værdi for interviewpersonerne:

For de ældre +75 og svage er det væsentligste, at de kommer væk hjemmefra, at de bliver underholdt/sat i gang med noget, som de kan finde ud af, at de er sammen med mennesker, og at der er nogen, der tager sig af dem (viser omsorg).

For de yngre 65-75 år stærke er det essentielt, at aktiviteten tilfører værdi, der taler til intellektet og/eller sundheden. Både hjernen og hjertet skal aktiveres, hvilket højner livskvaliteten væsentligt. Motion og sundhed giver velvære, glæde og

tilfredshed.

Både frivilligt og lønnet arbejde styrker den identitetsværdi, der er forbundet med at være på arbejdsmarkedet.

I undersøgelsen ses der dog eksempler på personer, der er unge, men som mentalt hører hjemme i +75 kategorien og der er også mange meget ældre, der stadig ønsker at følge med tiden og lære nye ting. Alderen kan således ikke definitivt bruges som indikator til at kategorisere de ældre, men fungerer dog langt hen af vejen som en god retningsanvisning.

Klubber er attraktive; læsegrupper, ældreklubber, motionsklubber, beboerklubber, dagklubber etc. Mange af interviewpersonerne er allerede i en klub, men der er lige så mange, som ønsker at være i en klub - i et fællesskab – men som ikke er det pt. Primært mænd, men også enkelte kvinder, er meget usikre på, hvordan de kommer i gang. Det er typisk personer, der i deres yngre liv heller ikke har været særligt sociale, men behovet kan være større nu, når man er blevet skilt, stoppet med at arbejde, føler sig enlig etc. Men det er meget uoverskueligt for disse personer at komme i gang.

Der ses en stor læseglæde blandt målgruppen. Specielt når man er alene, så skiftes mellem at læse, se fjernsyn, husarbejde etc. Det er vigtigt, at man har forskellige aktiviteter at variere imellem, når man er alene. TV/radio/læsning bruges meget, men det er meget forskelligt hvad man læser, ser og hører. Er det ren underholdning eller skal intellektet aktiveres? Flere kvinder er i læsegrupper, hvor de diskuterer og analyserer bøgerne, andre ser debatprogrammer på tv og diskuterer indholdet med veninderne. Tendensen er, at aktiviteten man foretager sig alene giver mere indhold og værdi, når den senere skal bruges i et fællesskab.

Mændene er mere nørdede med deres hobbyer derhjemme. De er fokuserede og lukker verden ude. Det kan være computeren, 3000 fotos der skal sættes i system, finmekanik værksted, frimærkesamlinger etc. Enkelte mandlige interviewpersoner

læser også, og mange ser også TV og hører radio. Enkelte mænd går meget op i motion og nogle har fået smag for moderne madlavning.

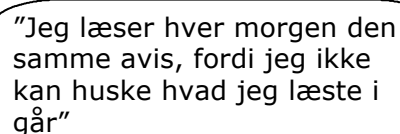
Selvvurderet helbred/ aktiviteter de interviewede har måttet stoppe med:

Interviewpersonerne er bevidste om deres nuværende helbredsmæssige tilstand, og har en ret præcis fornemmelse for egen sygdomsanamnese, altså hvornår helbredet er begyndt at svigte, hvad der er galt samt hvilke begrænsninger dette konkret er mundet ud i for den enkeltes aktivitetsniveau.

Generelt er der flere, der har måttet stoppe med aktiviteter, de tidligere har været glade for. Det er typisk forskellige fysiske aktiviteter de er stoppet med, f.eks. dans, håndbold, foldbold etc. Også de mere konkurrenceprægede fysiske aktiviteter er stoppet.

Interviewpersonerne har dog været hurtige til at kompensere for disse aktiviteter ved at finde alternative løsninger. De individuelt tilpassede sportsgrene som fitnessstræning, stavgang, gymnastik for ældre, tai chi etc.

Hukommelsesproblemer og svigt af synet har betydet, at flere har måttet stoppe med at læse eller spille kort, hvilket har forringet deres livskvalitet væsentligt.



"Jeg læser hver morgen den samme avis, fordi jeg ikke kan huske hvad jeg læste i går"

De interviewpersoner, der er blevet hofteopereret, haft blodpropper etc., har måttet stoppe med helt almindelige ting som f.eks. at gå ud når det passer dem, handle ind, gå en tur, mødes med andre etc. I værste tilfælde er man nu afhængig af at kunne blive transporteret, hvilket for de pågældende interviewpersoner betyder at aktivitetsniveauet må sættes markant ned.

Opsummering:

Nøgleværdierne ved at deltage i aktiviteter er; det sociale, udfordrende og sundhedsaspektet, oplevelsen af at kunne bidrage med noget meningsfuldt – hvilket har stor betydning for de interviewedes oplevede livskvalitet, glæde og velvære.

3.2 Kortlægning af interviewpersonernes sociale relationer:

Hverdagens virkelighed er markant anderledes for dem som stadig bor sammen med deres ægtefælte sammenlignet med dem, der bor alene. Oplevelsen af ensomhed og utryghed er således langt mindre fremtrædende hos par, som ligeledes generelt har et mere forgrenet socialt netværk at trække på samt en højere grad af egen mobilitet til at skabe oplevelser uden for hjemmet (fx i sommerhus og kolonihave, teater og restaurantbesøg).

Det bedste ved at være sammen med andre mennesker er, at man føler sig værdsat, man kan udveksle erfaringer, hygge, slå tiden ihjel og finde en tryghed i at man ikke er alene – der er stadig brug for én.

Flere af interviewpersonerne er aktivt opsøgende i forhold til at etablere kontakt med andre mennesker, som ikke nødvendigvis er familie, fx gamle kolleger, rejsekammerater og gæster på stamsteder.

Andre benytter sig af familien (egne børn, børnebørn og oldebørn) som socialt omdrejningspunkt – omend med meget varierende hyppighed – flere ønsker ikke at være til besvær.

Enkelte har helt afskåret sig fra socialt samvær med andre ældre, idet man oplever ikke at have noget til fælles med disse, og at man får mere ud af "alenetid".

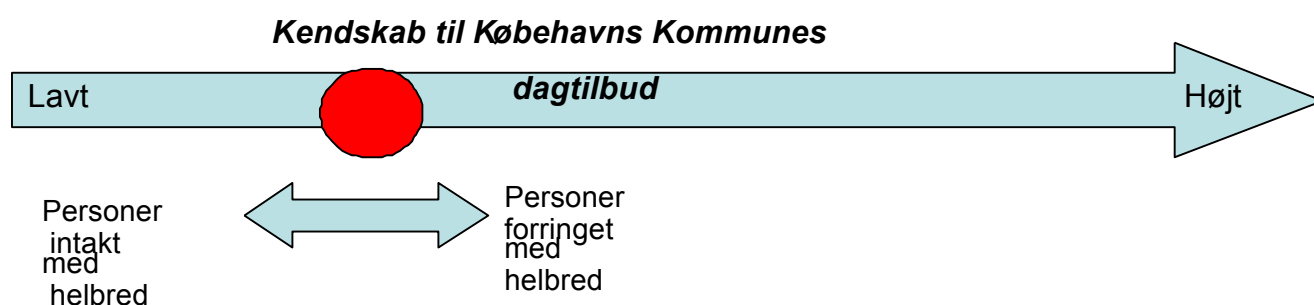
Oplevelsen af sig selv som ressourceperson i forhold til at bidrage positivt i andre menneskers liv bliver kun meget sjældent og sporadisk aktiveret. Langt det meste af tiden oplever den enkelte, at det er ham/hende, der modtager hjælp uden at være i

stand til at give tilbage. At fungere som ressourceperson – og opnå den glæde, som er forbundet hermed – er således i udgangspunktet en anden følelse end den meningsfuldhed og glæde som de oplever i forbindelse med at deltage i aktiviteter.

3.3 Kendskab til og interesse for at bruge Københavns Kommunes dagtilbud

Kendskab til Københavns Kommunes dagtilbud:

Generelt ses et lavt kendskab til Københavns Kommunes dagtilbud (også lokalt betragtet). Det lave kendskab skyldes til dels, at man ikke ved hvem der står bag de forskellige aktivitets- og sundhedscentre og dels at man sjældent hører eller læser noget om kommunens tilbud.



Brugerne af dagtilbud fra København Kommune er typisk startet, fordi deres helbred er blevet forringet. Det kan være i sammenhæng med genoptræning efter en operation eller gennem en hjemmehjælp, som har etableret forbindelsen mellem den potentielle bruger og aktivitetscenteret. Kun enkelte har hørt dagtilbuddet evalueret af andre brugere,

Flere i undersøgelsen fremhæver, at de har modtaget nogen brochure fra Københavns Kommune om aktiviteter. Brochuren har ikke appelleret væsentligt til de ældre, hvorfor de kun sporadisk har læst den. Generelt har man kastet et blik på opremsningen af aktiviteter og konstateret, at de ikke var interessante – (eller at

man fik opfyldt behovet for aktiviteten et andet sted). Brochuren beskrives som farveløs og kedelig, og så er det helt grundlæggende, at primært de unge ældre ikke kan identificere sig med de aktiviteter, som kommunen står bag. Brochuren savner dynamik, farver, billeder med mennesker man kan identificere sig med og stemninger.

Interviewpersonernes interesse for at bruge Københavns Kommunes dagtilbud:

Undersøgelsens deltagere deler sig i 4 grupper med hensyn til deres interesse for at benytte Københavns Kommunes tilbud om aktiviteter:

1. Bruger i dag, og er generelt glade og tilfredse
2. Har prøvet at bruge, men ønsker ikke at komme der mere
3. Har ikke brugt, og mener ikke det er interessant
4. Er interesseret i at bruge, men kan ikke komme i gang

1. Bruger kommunen i dag, og er generelt tilfredse

De interviewpersoner som i dag er en integreret del af et dagtilbud er – ikke overraskende – mest tilfredse. De meget ældre med helbredsproblemer kan lide stabiliteten, samværet og forudsigeligheden i deres brug af aktivitetscentret. Livsbekræftende at tale med andre om helbred, hvilket giver en grundlæggende tryghed.

Utilfredsheden går på, at der ikke er tilstrækkeligt personale til at hjælpe, igangsætte og tale med de ældre. Det er ikke altid let at komme ind i en ny gruppe/nyt sted, og der mangler personale til at få nye brugere integreret. Især hvis den ældre har et udtalt handicap (fx blindhed) kan følelsen af at være overladt til sig selv være yderst fremtrædende. For disse ældre er det ekstra svært at komme ind på livet af de øvrige brugere, da disse ofte ikke ved, hvordan de skal forholde sig til den handicappede person. Interviewpersonerne tilkendegiver i disse situationer at opleve isolation og afmægtighed.

Ligeledes udtrykker nogle utilfredshed med dagtilbuddets grundlæggende struktur og logistik. Man oplever fx at skulle meget tidligt op, og at bussen ikke kommer til den aftalte tid. Interviewpersonerne udtrykker ønske om at kommunens tilbud om aktiviteter lægge om eftermiddagen (fx i tidsrummet, kl. 12-17), således at man ikke skal hives ud af sengen med magt, og i processen miste sin selvrespekt. Den manglende overholdelse af afhentningstidspunkt skaber ligeledes frustration og stress.

De yngre ældre, der bruger kommunens aktivitetscentre er ikke altid klar over, at det er kommunen, der står bag centret, men de har typisk fået anbefalet stederne eller kender dem i forbindelse med genoptræning. Også denne gruppe er meget tilfredse, især med muligheden for at socialisere, lære nyt, blive udfordret og skabe nye personlige relationer (finde personer med samme interesser som man evt. kan lave noget sammen med i den øvrige fritid).

2. Har prøvet at bruge, men ønsker ikke at komme der mere

Den primære årsag er, at de interviewede ikke har følt sig velkommen den første gang i centret. Der har ikke været etableret en decideret indslusningsplan, og de eksisterende brugere udviser tit en meget "kliket" adfærd. Af andre årsager nævnes, at man ikke bryder sig om sproget det pågældende sted eller at undervisere eller medarbejdere viser for lidt respekt over for de ældre.

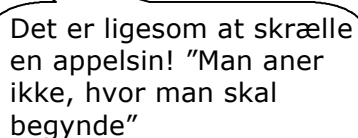
3. Har ikke brugt, og mener ikke det er interessant

Umiddelbart skyldes den manglende interesse et lavt kendskab til Københavns Kommunes dagtilbud, men i endnu større grad en forestilling om at kommunens dagstilbud er til ældre, der ikke kan finde ud af det selv, hvilket i den ældres øjne medfører en selvstigmatisering, hvis man takker ja til tilbuddet. Med andre ord skabes en modidentifikation med brugerne af Københavns Kommunes dagtilbud.

4. Er interesseret i at bruge, men kan ikke komme i gang

Der ses også en gruppe potentielle brugere, som er ældre og har begyndende

svigtende helbred, nogle som er blevet alene, og nogle som bare er "alennemænd". Denne gruppe ønsker at være en del af et fællesskab, men det er meget vanskeligt for dem at tage initiativet. Det er for uoverkommeligt, for svært, for farligt. Denne målgruppe er kendetegnet ved at være dem med færrest aktiviteter i deres dagligdag, hvorfor behovet er stort for at komme lidt væk fra en meget ensformig og ensom dagligdag, som dræner disse ældre for energi, initiativ og selvsikkerhed.



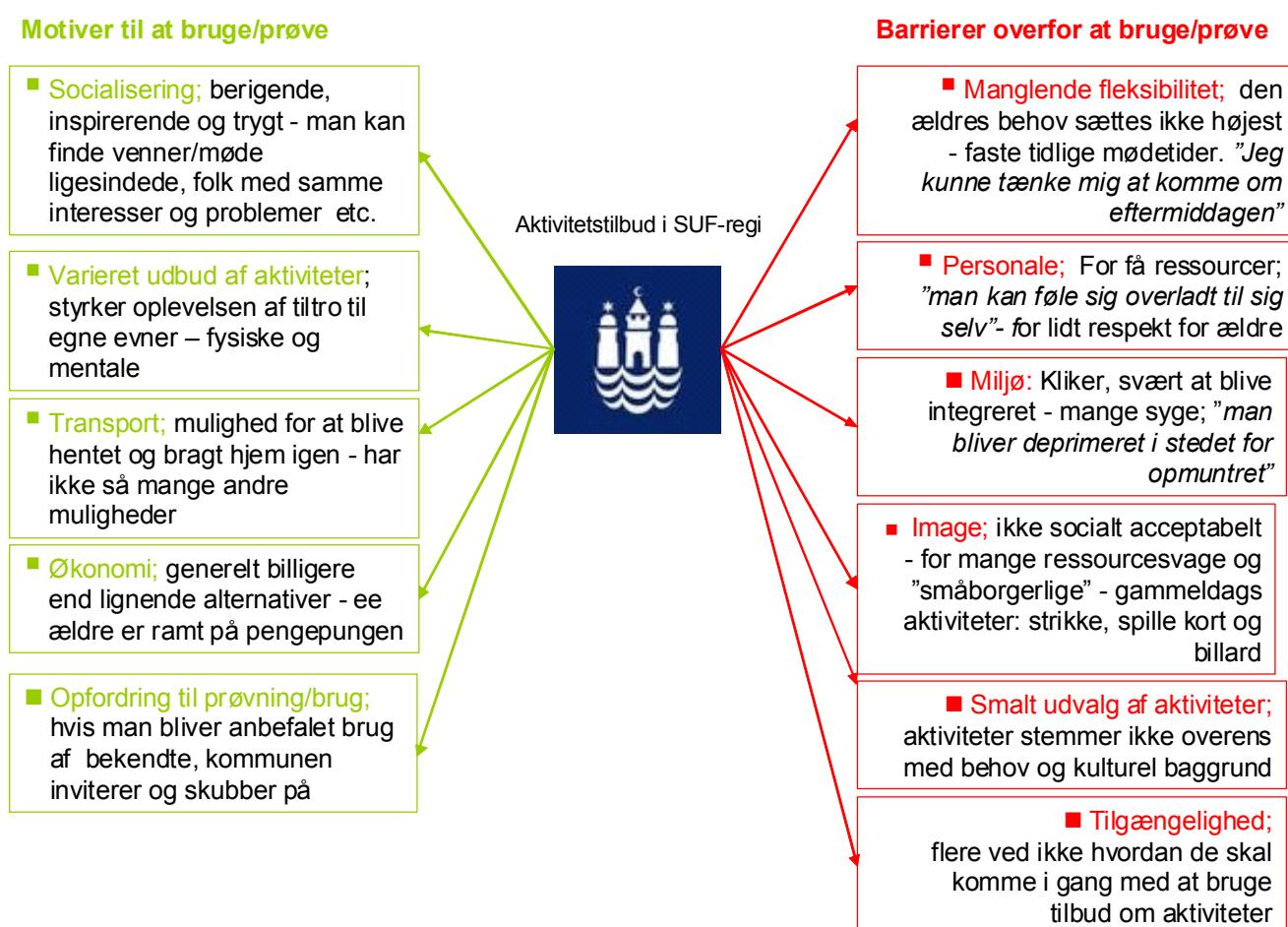
Det er ligesom at skrælle en appelsin! "Man aner ikke, hvor man skal begynde"

Opsummering:

Overordnet kan det opsummeres, at der er et stort potentiale for at forbedre kendskabet til Københavns Kommunes dagtilbud til de ældre. Det er variationen i aktiviteterne, der appellerer. Det er aktiviteterne, der skal fange de ældres interesse, men det er i lige så høj grad helheden, strukturen/logistikken, der skaber en positiv forventning og til sidst munder ud i en tilfredshed. Med helheden menes mere konkret; det sociale, at møde andre ligesindede, at have det sjovt, at lære noget nyt, at dele oplevelser, at hygge sig. Der er et behov for, at kommunikationen i højere grad afspejler "helheden" ved at være aktiv bruger af et aktivitetscenter, for i højere grad end nu at kunne aktivere og interessere de ældre.

3.4 Motiver og barrierer i forhold til Københavns Kommunes dagtilbud

Figuren viser de væsentligste motiver og barrierer over for Københavns Kommunes tilbud om aktiviteter sammenholdt med de muligheder for aktivitet, som interviewpersonerne ellers benytter sig af.



De væsentligste fordele ved Københavns Kommunes dagtilbud er, at aktiviteterne er socialt orienteret, det er lokalt, der er mange aktiviteter på niveau med andre tilbud og det er økonomisk overskueligt.

De væsentligste ulemper er Københavns Kommunes aktiviteter negative image, hvilket betyder at der er en potentiel gruppe ældre, som ikke benytter sig af

aktiviteterne i dag.

3.5 Identificerede behov og målgrupper i forhold til Københavns Kommunes nuværende dagtilbud

Der blev i undersøgelsen identificeret fire forskellige typer behov, som interviewpersonerne søger at få dækket i mere eller mindre grad gennem forskellige aktiviteter. Københavns Kommunes aktiviteter dækker allerede mange af disse behov, men kendskabet og holdningerne blandt specielt ikke-brugerne er, at aktiviteterne primært har fokus på ”De traditionelle”.

De kulturelle

Behov: Vil gerne have oplevelser, dele med andre, glæde, harmoni

Aktiviteter: Udflugter, rejser, musik, biografdure, museér, læsegrupper,

Målgruppe: Alle de ældre – tilpasset deres fysiske og mentale tilstand.

De moderne

Behov: Vil gerne være med på det nye, være moderne (som passer til alderen):

Aktiviteter: Nyere madlavning, tai chi, vinsmagning, sms beskeder, skype, vild med dans, moderne sang etc.

Målgruppe: Mentalt unge ældre

De traditionelle:

Behov: At føle sig tryk, at kunne være med uden at tabe ansigt, forudsigelighed, stabilitet, omsorg

Aktiviteter: Hobby, tale minder, høre om gamle dage, se gamle film, mild gymnastik etc.

Målgruppe: mentalt meget gamle med svigtende helbred.

De videnssøgende

Behov: At lære nye ting, at føle sig klog, vil ikke hægtes af, vil gøre det ”rigtige”, ønsker respekt

Aktiviteter: Undervisning sprog, ny teknologi, foredrag og debat om politiske og samfundsmæssige emner.

Målgruppe: Mentalt unge ældre, med et nogenlunde helbred

APPENDIX

Respondentoversigt

GRUPPE 1: Kvinder, der bruger hjemmehjælp og dagtilbud				
	Navn	Alder	Samboende/enlig	Lokalområde
1	Else	74	Alene	Vanløse
2	Jette	66	Samboende	København K
3	Guni	73	Alene	Vanløse
4	Marie-Anne	70	Alene	Valby
5	Annie	65	Har kæreste	København K
6	Ellen M	75	Samboende	København Ø
7				
8				
GRUPPE 2: Mænd, der bruger hjemmehjælp og dagtilbud				
	Navn	Alder	Samboende/enlig	
1	John	72	Samboende	København Ø
2	Ole	77	Alene	København Ø
3	Edvard	77	Alene	Vanløse
4	Max	77	Alene	Vanløse
5	Svend	76	Alene	Valby
6				
GRUPPE 3: Kvinder der bruger hjemmehjælp og ikke dagtilbud				
	Navn	Alder	Samboende/enlig	
1	Käte	84	Samboende	København K
2	Ellen	81	Alene	Vanløse
3	Jytte	77	Alene	København Ø
4	Sussi	84	Alene	København Ø
5	Inga T	70	Alene	Vanløse
6	Jette	66	Alene/skilt	København S

GRUPPE 4: Mænd, der bruger hjemmehjælp og ikke dagtilbud

	Navn	Alder	Samboende/enlig	
1	Kjeld B	82	Har kæreste	København N
2	John	66	Alene	København NV
3	Finn	82	Alene	Brønshøj
4	Ole Birger	69	Alene	København N
5	Erling	69	Samboende	København Ø
6	Elo G.	67	Alene	Vanløse
7	Per	69	Alene	København K
8	Fleming	77	Alene	Vanløse
9	Karl	66	Skilt	København S

GRUPPE 5: Bruger ikke hjemmehjælp og ikke dagtilbud

	Navn	Alder	Samboende/enlig	
1	Connie	70	Samboende	København N
2	Gurli	65	Alen	København K
3	Jytte	72	Alene	København Ø
4	Hanne	70	Alene	København K
5	Jytte	66	Alene	Brønshøj
6	Else M	65	Alene	København K
7	Annalise	66	Har kæreste	Valby
8	Birthe M	68	Samboende	København N
9	Gerda	66	Samboende	Valby
10	Vivian	72	Alene	København Ø

GRUPPE 6: Bruger ikke hjemmehjælp og ikke dagtilbud

	Navn	Alder	Samboende/enlig	
1	Søren	70	Samboende	København Ø
2	Erik	75	Samboende	København NV
3	Henning	69	Samboende	Tingbjerg
4	Ole	69	Alene/Har kæreste	Vanløse
5	Ole A	70	Alene	København K
6	Ove	80	Samboende	København N

7	John	68	Samboende	København NV
8	Steen	70	Alene	Vanløse

Dybdeinterview					
	Køn	Alder	Anvender/anvender ikke dagtilbud	Samboende/enlig	Lokalområde
1	M	71	Anvender ikke	Alene	Amager
2	K	94	Anvender	Alene	Valby
3	K	87	Anvender ikke	Alene	Valby
4	M	79	Anvender	Samboende	København K
5	M	71	Anvender	Samboende	København Ø
6	M	68	Anvender ikke	Alene	København Ø
7	M	73	Anvender ikke	Alene	København Ø
8	K	70	Anvender ikke	Samboende	København K
9	K	84	Anvender	Samboende	København S
10	M	90	Anvender ikke	Alene	København S

Spørgerammeflow og indhold – fokusgrupper

- Introduktion
- De ældres foretrukne aktiviteter
- Kendskab til kommunens dagtilbud
- Identifikation af drivers og barrierer – afdækning af holdninger og image omkring nuværende dagtilbud
- Input til modernisering af dagtilbud
- Afslutning

Spørgerammeflow og indhold – dybdeinterview

- Ankomst/præsentation
- Kendskab til kommunens dagtilbud
- Identifikation af barrierer og drivers – afdækning af holdninger til nuværende dagtilbud
- Det personligt relevante dagtilbud – ønsker til indhold og form
- Den ældres selvvalgte helbred
- Kortlægning af den ældres sociale relationer og udbyttet af disse
- Afslutning

Metodisk bilag

Analysen blev foretaget med udgangspunkt i den kvalitative forskningsmetode. Denne metode adskiller sig væsentligt fra f.eks. traditionelle meningsmålinger, der foretages med et kvantitativt udgangspunkt. Nedenfor opridses disse centrale forskelle, og den kvalitative analyses anvendelsesfelter og -begrænsninger skitseres.

Den kvalitative analyses overordnede formål

Den kvalitative metode anvendes for at afdække og forstå erfarings-, holdnings- og meningsstrukturer blandt interviewdeltagerne. Med den kvalitative metode gives mulighed for at studere og udforske fænomener i dybden, og herfra generere hypoteser. Målet er således ikke at opstille generaliseret viden, men derimod via en bred eksplorativ indgangsvinkel at skitsere fænomener og hypoteser nuanceret, med udgangspunkt i interviewdeltageres perspektiv.

Brug af kvalitativ metodik

Den kvalitative metodes mest afgørende forskel fra traditionelle kvantitative undersøgelser er, at den tager udgangspunkt i et langt mindre antal svarpersoner. Til gengæld anvender man længere tid til at interviewe, og får derved mulighed for at gå mere i dybden med den enkelte interviewdeltagers perspektiv.

Generelt egner den kvalitative metode sig især til problemstillinger, hvor man stiller spørgsmål af hvorfor og hvordan-typen (i modsætning til hvor mange). Man vil med andre ord forsøge at forstå fænomener, samt begrundelserne bag. Kvalitative undersøgelser giver ofte et nuanceret, dybdegående og komplekst billede af problemstillingerne, men giver ikke noget svar på, hvor mange, der rent faktisk mener således, og hvordan holdningerne f.eks. fordeler sig. Typen af information, man kan udlede af en kvalitativ analyse, kan beskrives som abstrakt, hypotese genererende og modelopstillende, med udgangspunkt i indikationer og tendenser.

Den aktuelle analyse skal således ikke betragtes som generaliserbar. Ligeledes fremkommer analysen ikke med endelige konklusioner om problemstillingerne. Man kan til gengæld betragte

undersøgelsen som opstillende et nuanceret og dybdegående billede af tendenser og mønstre, formuleret i hypoteser, og modeller for fænomenet.

Den kvalitative interviewproces

Det kvalitative interview er en fleksibel proces, der giver mulighed for at forfølge de spor, der er interessante set fra den enkelte interviewdeltagers perspektiv. Dermed er der mulighed for at tilpasse interviewet til den enkelte interviewdeltager.

I interviewene anvendes en fælles semistruktureret spørgeguide, centreret omkring undersøgelsens centrale temaer. Dette sikrer et ensartet spørgeforløb, således at konsistens og ensartethed mellem de enkelte interview og mellem forskellige deltagergruppers input sikres.

Samtidig inkluderes åbne spørgsmål, der giver indblik i interviewdeltagerens eget sprog og perspektiv, der initierer reflekterende og nuancerende svar, og hvor interviewdeltageren konstruerer et stadigt mere komplekst og komplet billede, samt uddybende spørgsmål.

Undervejs kan anvendes faciliterende teknikker, for at afhjælpe verbalisering af implicit viden og holdninger, refleksion over komplekse emner og afdækning af latente / før-bevidste motiver, samt følelsesmæssige vurderinger, der er implicite og ikke-erkendte.

Interviewerens rolle er at

- Strukturere forløbet tids- og indholdsmæssigt - uden at være kontrollerende og vurderende, og ved at fastholde den røde tråd i flowet og i de enkelte svar
- Skabe en faciliterende og tryk ramme for interviewet
- Lytte til den enkelte interviewdeltager, med udgangspunkt i dennes f.eks. sproglige / abstraktionsmæssige niveau
- Stille uddybende og probende spørgsmål, der skaber flow i processen, samt sikrer tilstrækkelig dybde i interviewet

I det kvalitative interview 'lyttes' der typisk på 3 niveauer:

- Det manifeste niveau: Hvad bliver der sagt → *via direkte svar*

- Det intentionelle niveau: Hvad menes der med det sagte; hvad er motivet eller følelsen bag det sagte → *via kropssprog, kontekst, attitude, meningen bag ordene*
- Det førbevidste niveau: Hvad bliver der ikke sagt direkte; dybe behov og værdier, der ikke sættes på ord → *erkendelse via faciliterende / projektive teknikker eller via en samlet tolkning*